

**Investigating the Impact of the Perception of Political Development Crises on
Women's Political Participation**Akbar Talebpour¹ | Hasanreza Aryaeerad² | Leila Mahdizadeh³

Received Date: 2025/04/16

Accept Date: 2025/07/21

Cite: Talebpour, A., Aryaeerad, H. and Mahdizadeh, L. (2025). Investigating the Impact of the Political Development Crises Understanding level on Yasuj Women's Political Participation. *Crisis Studies of the Islamic World*, 12(3), 59-85.

DOI: 10.27834/CSIW.2504.1537.3.38.9

Abstract

The study sought to investigate the impact of the political development crises understanding level on political participation of Yasuj women. The research population was women aged 18-65 in Yasuj, from whom 384 people were selected as a sample using Cochran formula by random probability. SPSS software and multivariate regression test were used to analyze data. Lucian Pye's theory in the field of political development crises was used as the main basis of the theoretical framework in order to measure concepts. Data collection was carried out using a researcher-made questionnaire whose validity was calculated through content validity and its validity using Cronbach's alpha coefficient. Based on the research findings, the variables were determined to be; Identity crisis, legitimacy crisis, distribution crisis, and influence crisis have a significant negative effect on the dependent variable of women's political participation in Yasuj city, while the participation crisis variable had a significant direct effect on the dependent variable in the studied society. The dependent variables of the study were able to explain 45% of the changes in the variable of women's political participation in Yasuj city. Considering the negative effects of political development crises on women's political participation, it is recommended to reduce such crises.

Keywords: Women's Political Participation, Political Development, Identity Crisis, Legitimacy Crisis, Distribution Crisis, Influence Crisis

¹. Associate Professor, Department of Social Sciences, Faculty of Social Sciences and Economics, Alzahra University, Tehran, Iran. (Corresponding author). a.talebpour@alzahra.ac.ir

². Assistant Professor, Department of Political Science, Grand Ayatollah Boroujerdi University, Boroujerd, Iran. hr_aryaeerad@yahoo.com

³. M.S of sociology, Alzahra University, Tehran, Iran, l.m929@yahoo.com

1. Introduction

According to Lucian Pye, a country must successfully navigate a series of crises to achieve meaningful political development. The level of individuals' understanding of these crises can significantly influence their political participation, either enhancing or hindering it. The effect of understanding these crises on women's political participation has received limited scholarly attention, and the nuances of this influence remain underexplored. Yasuj, a provincial center with consistently high political participation since the Iranian Revolution, has not been examined from this perspective. Research in this area can provide policymakers with valuable insights to improve women's political engagement. Therefore, this study investigates the impact of women's perception of political development crises in Yasuj, aiming to identify both explicit and implicit factors affecting their political participation.

2. Theoretical Framework

Lucian Pye identifies five crises—identity, legitimacy, participation, distribution, and influence—as central to political development, each significantly affecting political participation. Identity Crisis: Arises from the tension between personal or group identity and membership in the political community, affecting individuals' sense of belonging. Legitimacy Crisis: Linked to changes in authority, where political instability is accompanied by a decline in perceived legitimacy. Participation Crisis: Occurs when the number of political participants grows, manifesting through the rise of political parties, mass movements, ethnic politicization, strikes, and public demonstrations. Distribution Crisis: Emerges from the increasing material demands of citizens and the state's responsibility for their welfare. This crisis has gained prominence with the establishment of welfare states, requiring governments to ensure equitable distribution of resources and economic opportunities. Influence Crisis: Refers to the capacity of modern citizens to interact effectively with state institutions and their social and material environment. Crises in identity, legitimacy, participation, or distribution amplify limitations in citizens' influence, highlighting gaps between potential and actual political engagement.

3. Research Method

The study population consisted of women aged 18–65 in Yasuj. Using Cochran's formula and a multistage cluster random sampling method, 384 participants were selected. Data were collected via a 41-item researcher-designed questionnaire, measuring the impact of the five crisis dimensions—identity, legitimacy, participation, influence, and distribution—on women's political participation.

4. Analysis

The research variables, collectively, were able to explain approximately 46% of the variations in the dependent variable, which is the

political participation of women in Yasuj city. According to the multiple regression analysis, the inverse effects of the following variables were confirmed on women's political participation: identity crisis of political development, legitimacy crisis of political development, distribution crisis of political development, and influence crisis of political development. It was demonstrated that these four variables—identity crisis, legitimacy crisis, distribution crisis, and influence crisis—had a reducing effect on the level of women's political participation. However, the participation crisis had a positive effect on women's political participation in Yasuj city. Regarding the negative impact of the independent variables—identity crisis, legitimacy crisis, distribution crisis, and influence crisis—on the dependent variable, political participation, it can be interpreted that when individuals observe crises in various domains, they feel that political participation is not very beneficial. Based on the principle of rational choice theory, they abstain from participation and prefer silence over engagement. On the other hand, the positive effect of the independent variable, participation crisis, on political participation can be explained as follows: when individuals feel that participation is largely ineffective and are also influenced by negative propaganda discouraging participation, they engage in political participation partly to demonstrate the ineffectiveness of such propaganda and alleviate their mental concern, and partly.

5. Conclusion and Suggestions

The testing of the research hypotheses demonstrated that the identity crisis of political development, the legitimacy crisis of political development, the distribution crisis of political development, and the penetration crisis of political development all have significant inverse effects on women's political participation. However, the inverse effect of the participation crisis of political development on women's political participation was not empirically confirmed. In light of these findings, the following recommendations are proposed: Based on the results of the first hypothesis, reducing the identity crisis among women and the general public requires avoiding factors that weaken national identity and undermine feelings of attachment to the homeland. Regarding the second hypothesis, in order to alleviate the legitimacy crisis, greater emphasis should be placed on strengthening social cohesion and preserving the integrity of the political system. In this context, special attention to the process of legitimacy-building among younger generations and women can play a particularly effective role. According to the results of the third hypothesis, reducing the distribution crisis requires that political authorities refrain from transforming material demands, minor cultural claims, and independent objectives into politicized issues. With respect to the fourth hypothesis, addressing the penetration crisis necessitates expanding and reinforcing opportunities for national and regional political engagement, including council and parliamentary elections, the organization of marches, and the issuance of permits for lawful and approved public gatherings. Finally, although the fifth

hypothesis did not confirm a significant inverse relationship, reducing the participation crisis nonetheless requires that the ruling elite recognize the demands and behaviors of individuals and groups seeking political involvement as legal and legitimate. Consequently, political participation should be facilitated for all members and segments of society, with particular emphasis on women.

بررسی تأثیر میزان درک از بحران‌های توسعه سیاسی بر مشارکت سیاسی زنان در

ياسوج

اکبر طالب پور^۱ | حسن رضا آریایی راد^۲ | لیلا مهدی زاده^۳

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۴/۳۰

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۱/۲۷

استناد: طالب پور، اکبر. آریایی راد، حسن رضا و مهدی زاده، لیلا. (۱۴۰۴). بررسی تأثیر میزان درک از بحران‌های توسعه سیاسی بر مشارکت سیاسی زنان.

بحران پژوهی جهان اسلام، ۱۲(۳)، ۵۹-۸۵

DOI: 10.27834/CSIW.2504.1537.3.38.9

چکیده

پژوهش حاضر به دنبال بررسی تأثیر میزان درک از بحران‌های توسعه سیاسی بر مشارکت سیاسی زنان شهر یاسوج است. جامعه آماری تحقیق زنان ۱۸۶۵ ساله شهر یاسوج هستند که از بین آن‌ها با استفاده از فرمول کوکران، تعداد ۳۸۴ نفر به روش احتمالی تصادفی ساده به عنوان نمونه انتخاب شدند. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار SPSS و آزمون رگرسیون چند متغیره استفاده شد. به منظور سنجش مفاهیم مورد مطالعه، پس از بررسی تئوری‌های توسعه سیاسی و مشارکت سیاسی از نظریه لوسین پای در زمینه بحران‌های توسعه سیاسی به عنوان مبنای اصلی چهارچوب نظری استفاده شد. گردآوری اطلاعات با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته‌ای بود که اعتبار آن از طریق اعتبار محتوایی و پایایی آن با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شد. براساس یافته‌های تحقیق مشخص شد متغیرهای بحران هویت، بحران مشروعیت، بحران توزیع و بحران نفوذ، بر متغیر وابسته مشارکت سیاسی زنان شهر یاسوج تأثیر معنادار معکوس دارند؛ در حالی که متغیر بحران مشارکت، تأثیر معنادار مستقیم بر متغیر وابسته در جامعه مورد مطالعه داشت. متغیرهای مستقل تحقیق توانستند ۴۵ درصد از تغییرات متغیر مشارکت سیاسی زنان شهر یاسوج را تبیین نمایند. با عنایت به اثرات منفی بحران‌های مختلف توسعه سیاسی بر میزان مشارکت سیاسی زنان توصیه می‌شود متولیان امور سیاسی کشور، اقدامات لازم نسبت به کاهش بحران‌هایی از این دست را در دستور کار قرار دهند.

واژگان کلیدی: مشارکت سیاسی زنان، توسعه سیاسی، بحران هویت، بحران مشروعیت، بحران توزیع، بحران نفوذ

^۱. دانشیار گروه علوم اجتماعی، دانشکده علوم اجتماعی و اقتصاد، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران، (نویسنده مسئول).

a.talebpour@alzahra.ac.ir

^۲. استادیار گروه علوم سیاسی دانشگاه آیت الله العظمی بروجردی، بروجرد، ایران،

hr_aryaerad@yahoo.com

^۳. کارشناس ارشد رشته جامعه‌شناسی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران،

l.m929@yahoo.com

مقدمه

مشارکت را کوشش‌های سازمان‌یافته برای افزایش کنترل بر منابع و نهادها در شرایط اجتماعی معین، از سوی برخی از گروه‌ها و جنبش‌هایی که تاکنون از حیطة اعمال چنین کنترلی محروم و مستثنی بوده‌اند تعریف می‌کنند (نجات و همکاران، ۱۳۹۳: ۱۷۲) (Nejat et al, 2014: 172). یکی از ابعاد مشارکت، مشارکت سیاسی است که در عرصه امور سیاسی ظهور و بروز پیدا می‌کند. دیوید آل پالتر^۱ و همکاران (۲۰۱۲) مشارکت سیاسی را به مثابه کنشی که بر توزیع ارزش‌ها و کالاهای اجتماعی تأثیر می‌گذارد، معرفی کرده‌اند. روش‌های فراوانی برای مشارکت در امور سیاسی وجود دارند که طیف گسترده‌ای از مهارت، زمان و منابع را دربرمی‌گیرند. مردم می‌توانند در یک مبارزه انتخاباتی فعال شوند، عضو یک سازمان سیاسی شوند، به یک نامزد یا یک برنامه انتخاباتی کمک مالی نمایند، همچنین ترتیب دادن تظاهرات، اعتراض یا حتی شورش نیز اشکال دیگری از مشارکت سیاسی محسوب می‌شوند (Paletz et al, 2013: 317).

عضویت فعال در یک سازمان سیاسی یا شبه‌سیاسی، شرکت در جلسات عمومی، تظاهرات، مباحث سیاسی غیررسمی، علاقه‌مندی نسبی به امور سیاسی و رأی دادن از جمله مواردی هستند که در علوم سیاسی آن‌ها را از مصادیق مشارکت سیاسی به‌شمار می‌آورند (راش، ۱۳۷۷: ۱۲۵) (Rush, 2000, 125).

در جامعه کنونی، حضور مردم در همه صحنه‌ها و مشارکت آنان در ابعاد سیاسی و اجتماعی، به منزله عاملی مهم در توسعه و پیشرفت، مورد توجه بسیار است و مشارکت کلیه اقشار جامعه، اعم از مردان و زنان، به خصوص مسئله مشارکت سیاسی و اجتماعی زنان، باید مورد بازنگری و بررسی دقیق قرار بگیرد تا زمینه‌های اساسی مشارکت فعال نیمی از جمعیت جامعه در صحنه‌های مختلف اجتماع فراهم آید. جایگاه اجتماعی زنان تقریباً از گذشته دور مورد مناقشه بوده‌است و حتی امروز هم با وجود پیشرفت‌های چشمگیر حقوق بشری و فرهنگی، در موارد متعددی مشکلات زنان، از مسائل اصلی به‌شمار می‌رود. اگر زنان جامعه از خودآگاهی اجتماعی، شناخت نقش و مسئولیت خویش، ایجاد زمینه‌های مشارکت خودجوش و دیگر شرایط لازم برخوردار شوند، با فرآیند جامعه‌پذیری سیاسی زنان، آموزش آگاهی‌های ضروری و مبنایی سیاسی و اجتماعی، توجه به شخصیت آنها، استحکام و تقویت هویت عمومی زنان، افزایش علاقه‌مندی آنان به جامعه و قانون‌پذیری، ایجاد امکانات و شرایط لازم، می‌توان انتظار داشت که میزان مشارکت سیاسی و اجتماعی زنان در جامعه افزایش یابد. در دهه‌های اخیر و علی‌الخصوص پس از انقلاب اسلامی، در ایران

^۱. David L. Palet

زنان بیش از پیش مستقل شده و فعالانه در صحنه‌های مختلف سیاسی و اجتماعی حضور پیدا کردند (Jemna et al, 2009). مشارکت سیاسی زنان از جمله پیشران‌های توسعه سیاسی جامعه در سال‌های پس از انقلاب تلقی شد و این قشر را فارغ از جنسیت به عرصه مشارکت کشاند که نمونه‌های بارز آن از کنکور تا اشتغال و از مشارکت روزافزون در مناسک عبادی-سیاسی تا نمایندگی مجلس و... را دربر گرفته است. علی‌رغم تمایل و آمادگی ذهنی برای مشارکت اجتماعی و سیاسی، مشارکت سیاسی زنان همیشه با استقبال مواجه نشده و موانع جدی در مشارکت آزادانه زنان وجود داشته است، این موانع از جمله عوامل موجد بحران‌های مختلف در کشورهای در حال توسعه محسوب می‌شوند. بحران پدیده‌ای است که کارآمدی یک نظام را با چالش روبه‌رو می‌سازد؛ به گونه‌ای که آن نظام در شرایط مفروض با راهکارهای جاری، قادر به پاسخگویی به مسائل و مشکلات پیش آمده نیست و اولویت‌های سازمان یا نظام را مختل می‌سازد، همچنین بحرانی که رخ می‌دهد، خود را در مرکز توجه نظام قرار داده و تلاش‌ها را متوجه خود می‌نماید (ساوه درودی و همکاران، ۱۳۹۲: ۴۰) (Saveh Dorudi et al, 2013: 40). بحران به مفهوم آشفتنگی پس از جنگ دوم جهانی در ادبیات علوم سیاسی، جایگاه ویژه‌ای برای خود باز کرد و اندیشمندان علم سیاست و جامعه‌شناسی در تبیین شرایط سیاسی جامعه از جهات مختلف توسعه فرهنگی، اقتصادی و سیاسی (پای، ۱۳۸۰: ۱۳) (Pye, 2001: 13) به تشریح شرایط حاکم بر جامعه و علل بروز بحران پرداختند.

به همین دلیل در تحدید و تدبیر هر بحرانی، گونه‌شناسی آن شرط لازم برای تحلیل بحران‌ها است (تاجیک، ۱۳۷۹: ۳) (Tajik, 2000: 3) و این مهم حاصل نمی‌گردد مگر در پرتو شناخت متغیرها و مقتضیات محیطی یا مناسبات بین محیطی که بسترساز ظهور و بروز نوعی خاص از بحران است. تجربه تاریخی از بررسی علت و چگونگی شروع بحران‌ها، حاکی از آن است که بسیاری از بحران‌ها در بستر توسعه سیاسی شروعی کاملاً آرام داشته‌اند؛ اما با از دست دادن زمان و بر اثر برخوردها، واکنش و تصمیم‌گیری‌های نادرست به بحرانی توفنده در سطح داخلی یا بین‌المللی تبدیل شده و امنیت ملی کشور را با خطر جدی روبه‌رو ساخته‌اند (Turner, 2021: 43). بحران‌ها هرگز در یک قالب و یا یک شکل خاص ظهور نمی‌کنند. آنچه حکومت‌ها و تصمیم‌گیران را دچار مشکل می‌سازد، یکدست دیدن بحران‌هاست. بحران می‌تواند ناشی از تصمیم‌گیری‌های نادرست، حمله نظامی یک کشور خارجی به مرزهای خودی یا اقدامات براندازی با هدف سرنگونی نظام در قالب کودتا، گسترش اقدامات خرابکاری، ترور نخبگان سیاسی، شورش‌های اجتماعی و ناآرامی‌های حاصل از آن، تشدید عصبیت‌های قومی، نژادی و... باشد که هر یک می‌تواند از عوامل بروز بحران‌های توفنده در یک کشور محسوب شود. همچنین اخذ تصمیم

فوری در زمان وقوع ناگهانی و غیرمنتظره بحران به زعم مینتزربرگ بسیار حیاتی است (Mintzberg, 1976: 78). بسیاری از پدیده‌های اجتماعی اگر طراحی و مدیریت نشوند، می‌توانند در بستر زمان تبدیل به یک آسیب و تهدید شوند و توسعه سیاسی را تحت تأثیر قرار دهند (عبداله خانی، ۱۳۸۳: ۶۷) (Abdollahkhani, 2004: 67).

تهدید در بستر اجتماع ظهور می‌یابد و بین ۳ تا ۵ سال طول می‌کشد تا به بحران تبدیل شود؛ همان‌گونه که برگر و لاکمن اشاره می‌کنند، واقعیت در جامعه بر ساخته می‌شود. بنابراین بحران نیز در جامعه بر ساخته می‌شود و می‌تواند از مشارکت جلوگیری نماید. به همین جهت لازم است با ساخت اجتماعی مشارکت از بروز بحران جلوگیری نمود.

لوسین پای^۱ معتقد است که هر کشوری برای رسیدن به توسعه مطلوب سیاسی بایستی از یک سلسله بحران‌هایی به صورت موفقیت‌آمیز عبور کند. این بحران‌ها عبارت‌اند از: بحران هویت، بحران مشروعیت، بحران مشارکت، بحران توزیع و بحران نفوذ که عبور موفقیت‌آمیز از آن‌ها توسعه سیاسی مطلوب را در پی دارد و لازمه رسیدن به یک توسعه سیاسی پایدار محسوب می‌شود. میزان درک افراد جامعه علی‌الخصوص درک زنان از این بحران‌ها از جمله مواردی است که می‌تواند مشارکت سیاسی آنان را تحت تأثیر قرار دهد؛ به این معنی که مشارکت بیشتر آنان را در پی داشته باشد یا به کاهش مشارکت بینجامد.

تأثیر میزان درک از بحران‌ها در توسعه سیاسی بر مشارکت سیاسی زنان موضوعی است که کمتر مورد توجه قرار گرفته است و ابعاد این تأثیر به روشنی مورد توجه واقع نشده است، شهر یاسوج نیز به عنوان یکی از مراکز استانی که همواره در سال‌های پس از انقلاب مشارکت سیاسی بالایی داشته است، از این منظر مورد توجه قرار نگرفته است. انجام تحقیقاتی از این دست که میزان درک از بحران‌ها در توسعه سیاسی تا چه اندازه‌ای بر مشارکت سیاسی زنان تأثیر دارند، می‌تواند به متولیان امر در زمینه افزایش میزان مشارکت سیاسی زنان کمک مؤثری نماید و از بروز بحران در حوزه‌های مختلف جلوگیری کند. از همین رو مطالعه حاضر به بررسی موضوع فوق پرداخته و در صدد است تا ضمن بررسی پاسخ سؤال اساسی پژوهش، ابعاد پیدا و پنهان آن را در شهر یاسوج مشخص نماید و به تنویر موضوع کمک نموده و گامی در راستای افزایش دانش بومی در حوزه مورد مطالعه بردارد.

^۱. Lucian Pye

۱- پیشینه تحقیق و مبانی نظری

شفیعی و همکاران (۱۴۰۰)؛ (shafiri et al, 2021) در «مطالعه انقلاب اسلامی، مردم‌سالاری دینی و مشارکت سیاسی زنان» مشارکت سیاسی زنان را یکی از موضوعات مهمی می‌دانند که شاخص مهم در فرآیند توسعه پایدار هر جامعه‌ای محسوب می‌شود. هر چه جامعه از روابط اجتماعی انسانی‌تر و عادلانه‌تر برخوردار باشد، مشارکت و همکاری افراد بیشتر و بهتر می‌گردد. بر این اساس تغییر و تحولاتی که در دهه‌های اخیر در حوزه سیاسی و اجتماعی زنان در ایران بوجود آمده است؛ افزایش سطح تحصیلات، مشارکت در زمینه‌های مختلف اجتماعی و سیاسی و اقتصادی و به طور کلی تلاش آن‌ها برای کسب نقش‌های مختلف در اجتماع نشان‌دهنده فعال شدن نقش زنان در عرصه‌های مختلف می‌باشد.

سیدی (۱۴۰۰)؛ (Seydi, 2021) در مطالعه «بازتولید پرسمان مشارکت سیاسی- اجتماعی زنان در گفتمان انقلاب اسلامی» نشان داد قبل از انقلاب، مشارکت سیاسی زنان در نتیجه گفتمان‌های ناشی از ستیز بین مشروطه و مشروعه (مشروطیت) یا بین سنت و مدرنیته (پهلوی) قرار داشت و بعد از انقلاب، ستیز بین برابری و نابرابری حاکم گشت. با توجه به تأثیر ایدئولوژی در معنا و مسیر گفتمان، با تغییر ایدئولوژی به تریبی که از گفتمان سنتی به مدرن و سپس سازندگی و تکنوکرات می‌رسیم، به تدریج آشنایی بیشتری با حقوق شهروندی صورت گرفت، مشارکت با مطالبه‌گری جدی توأم شد و تنوع مطالبات به وجود آمد.

رئیزی و همکاران (۱۳۹۹)؛ (Raisi et al, 2020) در «بررسی موانع مشارکت سیاسی زنان استان سیستان و بلوچستان» نشان دادند موانع مشارکت سیاسی زنان سیستان و بلوچستان از دو نگاه درخور توجه است؛ نگاه نخست متوجه موضع‌گیری نهادهای رسمی به زنان است و نگاه دوم فرهنگ بلوچ را در نسبت با زنان شرح می‌دهد. همچنین بر اساس نتایج این تحقیق، نهادهای غیررسمی یا ناملموس همانند فرهنگ مردسالاری و باورهای سنتی، نقش بارزی در این بین دارند؛ اما نهادهای مشارکتی از جمله شوراهای اسلامی شهر و روستا موفق شده‌اند اثربخشی نفوذ نهادهای غیررسمی را در مشارکت سیاسی زنان بلوچ کاهش دهند.

پناهی و بنی‌فاطمه (۱۳۹۴)؛ (panahi & banifatemeh, 2015) در «بررسی مشارکت سیاسی زنان بالای بیست سال شهر یزد» به این نتیجه رسیدند که فرهنگ سیاسی زنان بر روی مشارکت سیاسی تأثیر می‌گذارد. همچنین همه مؤلفه‌های فرهنگی سیاسی؛ شامل نگرش نسبت به نظام سیاسی، نخبگان سیاسی حاکم، دانش (تجهیز) سیاسی، نگرش زنان نسبت به توانمندی سیاسی خود و هنجارمند دانستن مشارکت سیاسی آنان با مشارکت سیاسی زنان رابطه معنی‌دار مثبت نشان دادند.

قاسمی و معالی (۱۳۹۳)؛ (Ghasemi & maali, 2014) در «مطالعه عوامل محدود ماندن مشارکت سیاسی زنان و عوامل محدود ماندن تعداد نمایندگان زن در مجلس شورای اسلامی از دیدگاه زنان» نشان دادند عوامل فرهنگی و چگونگی جامعه‌پذیری زنان، مهم‌ترین عوامل محدودکننده مشارکت سیاسی آن‌ها و محدود ماندن تعداد نمایندگان زن در مجلس شورای اسلامی است. همچنین نتایج این مطالعه نشان داد عوامل درونی که گرایش زنان را شکل می‌دهد از یک سو و عوامل مختلف محیطی که فعالیت‌های زنان را جهت می‌دهد از سوی دیگر در محدود ماندن مشارکت زنان مؤثر بوده‌اند.

علم و همکاران (۱۳۹۰)؛ (Alam et al, 2011) در «مطالعه مشارکت سیاسی و زنان» این مسئله را مطرح کرده‌اند که مشارکت سیاسی یا عدم مشارکت به عنوان یکی از معیارهای سنجش میزان توسعه‌یافتگی سیاسی جوامع در سطوح مختلف همواره از سوی پژوهشگران متعددی مورد تأکید گرفته است. مشارکت سیاسی زنان در ایران از انقلاب مشروطه تا انقلاب اسلامی نقش قابل توجهی در سیر تحولات تاریخ اجتماعی ایران داشت و زنان در زمینه تأثیرگذاری بر سرنوشت سیاسی جامعه خویش به شیوه‌های گوناگون به ایفای نقش سیاسی اجتماعی خودشان پرداختند. براساس این تحقیق، زنان در ایران بین دو انقلاب مذکور، با توجه به بسیاری از موانع برخاسته از جامعه، سنت، فرهنگ و... از جایگاه والایی در ارتقاء پارامتر مشارکت سیاسی نسبت به تحولات تاریخی برخوردار بوده و برای تأثیرگذاری بر سرنوشت سیاسی جامعه خویش به شیوه‌های گوناگون به ایفای نقش سیاسی اجتماعی پرداخته‌اند.

گوک‌آلپ^۱ (۲۰۲۴) در پی تحقیقات خود به این مطلب رسید که کشور ترکیه در ادوار مختلف دستخوش تغییرات سیاسی-اجتماعی شده است و مسئله زنان و جایگاه آنان در اجتماع، تحت تأثیر این تغییرات قرار گرفته و به طور کلی جایگاه زنان در این جامعه همواره فراز و فرودهایی داشته‌است؛ اما در قرن حاضر تحولات شناختی، عاطفی و ارزشی زنان در ترکیه رخ داده و موجب گذار تدریجی از یک فرهنگ سیاسی محدوداندیشانه و پیرومنشانه به یک فرهنگ سیاسی مشارکت‌جویانه شده‌است. براساس نتایج تحقیق با تغییر ترکیب نخبگان قدرت و آغاز فرآیندهای نوسازانه در جامعه ترکیه از دهه ۱۹۳۰ و به ویژه سال‌های ۱۹۸۰ به بعد، سمت‌گیری‌های شناختی، عاطفی و ارزشیابانه نسبت به جامعه زنان تغییر کرد و راه مشارکت بیشتر زنان در امور عمومی و تخصصی در کشور ترکیه گشوده شد.

^۱. Amin Gokalp

هری^۱ (۲۰۲۴) در «مطالعه مشارکت سیاسی زنان در رواندا با تکیه بر برابری‌های جنسیتی» به این نتیجه رسید که درک چگونگی تداخل هویت‌های اجتماعی هم‌پوشان مانند نژاد، طبقه و جنسیت در مشارکت سیاسی مهم است. زنان علی‌الخصوص رنگین‌پوستان با موانع پیچیده‌ای در مشارکت سیاسی مواجه هستند که مبتنی بر جنسیت، عوامل نژادی، اجتماعی و اقتصادی است. درک دقیق دلایل مشارکت و عدم مشارکت سیاسی زنان از طریق ارائه یک چارچوب تک‌بعدی امکان‌پذیر نیست و نیازمند استفاده از شیوه‌های متقاطع هستیم که موانع سیستمی و پیشینه‌های متنوع دیگر را دربرگیرد.

صدیقی^۲ (۲۰۲۳) با «بررسی مشارکت زنان در هند» نشان داد که وقتی زنان به قدرت می‌رسند، با ارزش دادن و تمرکز بر جنبه‌های توسعه انسانی همراه با توسعه زیرساختی، فرآیند حکومت‌داری را بازتعریف می‌کنند که این امر، پتانسیل ارتقای زندگی زنان، مردان و کودکان را دارد. مشارکت زنان نقش حیاتی در نمایندگی همه افراد صرف نظر از جنسیت و سن آن‌ها ایفا می‌کند و به عنوان عاملی فعال سبب ایجاد تحول و پتانسیل ارتقای جامعه می‌شود. زنان علی‌رغم اشکالات و چالش‌هایی که به دلیل ساختارهای اجتماعی مردسالارانه و سلسله‌مراتبی با آن مواجه بوده‌اند، پاسخگویی و مسئولیت‌پذیری خود را نشان داده‌اند.

جاکوب^۳ (۲۰۲۳) با «مطالعه مشارکت سیاسی زنان در کشور نیجریه» این بحث را مطرح کرد که مشارکت سیاسی زنان برای توسعه جوامع فراگیر و دموکراتیک حیاتی است. این امر دیدگاه‌ها و تجربیات متنوعی را به فرآیندهای سیاست‌گذاری می‌آورد و به تصمیم‌گیری عادلانه‌تر و مؤثرتر کمک می‌کند. علاوه بر این، مشارکت سیاسی زنان ساختارهای قدرت موجود را به چالش می‌کشد و برابری جنسیتی را ترویج می‌دهد. زنان با شکستن نقش‌های جنسیتی سنتی به تغییر هنجارهای اجتماعی و برداشته‌ها از قابلیت‌های رهبری خودشان کمک می‌کنند؛ همچنین زنان به عنوان الگو عمل می‌کنند و سایر زنان و دختران را به ایفای نقش فعال در شکل‌دهی به جوامع خود تشویق می‌کنند.

جمع‌بندی پیشینه داخلی و خارجی تحقیق نشان می‌دهد؛ مطالعات مختلفی به بررسی مشارکت سیاسی زنان در ایران و سایر کشورهای جهان پرداخته‌اند که هر کدام بخشی از موانع مشارکت سیاسی زنان را برجسته نموده‌اند، اما اکثر این تحقیقات به بررسی پیمایشی موضوع مشارکت سیاسی زنان توجه نکرده‌اند؛ همچنین تحقیقات داخلی و خارجی مورد بررسی، تأثیر بحران در

1. Harry

2. Tarannum Siddiqui

3. Jacob

توسعه سیاسی را بر مشارکت سیاسی زنان مورد مطالعه قرار نداده‌اند. بنابراین مطالعه حاضر در راستای افزایش شناخت در حوزه مشارکت سیاسی زنان به مطالعه پیمایشی این موضوع و نقش بحران‌ها در توسعه سیاسی بر مشارکت سیاسی زنان پرداخته است.

۲- مبانی نظری

لوسین پای^۱ جامعه‌پذیری هویت را دربرگیرنده سه مرحله زیر ارزیابی نموده‌است:

(۱) جامعه‌پذیری پایه که در این مرحله کودک با فرهنگ جامعه آشنا می‌شود و هویت خود را پیدا می‌کند.

(۲) جامعه‌پذیری سیاسی که به واسطه آن، فرد نسبت به جهان سیاسی خود آگاهی یافته، نحوه فهم حوادث سیاسی و نحوه قضاوت در مورد آن‌ها را کسب می‌کند.

(۳) فرایند گمارش سیاسی؛ یعنی زمانی که فرد در ورای نقش منفعلانه شهروندی و مشاهده‌گر حرکت نموده و به یک شهروند مشارکت‌کننده فعال تبدیل می‌شود (سید امامی و عبدالله، ۱۳۸۹: ۲۱۴)؛ (Seyedemami & Abdollah, 2010: 214).

از منظر وی بحران‌های پنج‌گانه شامل هویت، مشروعیت، مشارکت، توزیع و نفوذ در توسعه سیاسی بسیار مهم تلقی می‌شوند و می‌توانند تأثیر زیادی بر مشارکت سیاسی آحاد جامعه داشته باشند که در ادامه به تفصیل مورد بررسی قرار گرفته است.

بحران هویت در مفهوم انتزاعی خود، عضویت در یک جامعه سیاسی را در بر می‌گیرد. این بحران از تنش موجود بین احساس روان‌شناسانه هویت شخصی-گروهی و تعریف جامعه سیاسی بر می‌خیزد. بحران هویت مدرن از همزمانی تبلور هویت ذهنی و هویت سیاسی عینی نشأت می‌گیرد (خواجه سروی، ۱۳۷۷: ۲۳۷) (khaje sarvi, 1998: 238). هر چند بحران هویت در کشورهای مختلف به روش‌های متفاوتی ظهور و بروز یافته است؛ اما به نظر می‌رسد این بحران تا تشکیل حوزه مقبولی از ارتباط سیاسی از بین نخواهد رفت.

بحران مشروعیت با تغییرات در ماهیت اقتدار مرتبط است و بی‌ثباتی سیاسی همواره با تزلزل در مشروعیت همراه است. یکی از ابعاد مهم تغییرات مشروعیت در عصر مدرن، دگرگونی در منبع مشروعیت سیاسی است. بر این اساس منبع مشروعیت باید از منبع ماورایی به منبع محسوس تبدیل شود. بدیهی است که در سایه حاکمیت مشروعیت محسوس، درک از بحران مشروعیت ممکن است در بین عامه مردم افزایش یابد و این امر می‌تواند کاهش مشارکت سیاسی را در پی داشته

^۱. Lucine pie

باشد؛ اما از سوی دیگر کاهش این بحران نیز توأم با افزایش مشارکت سیاسی خواهد بود (خواجه سروی، ۱۳۷۷: ۲۴۱) (khaje sarvi, 1998: 241).

بحران مشارکت حالتی است که تعداد اشخاص مشارکت کننده در فرآیند سیاسی افزایش یابد. این بحران عموماً در قالب رشد احزاب و جنبش‌های توده‌ای و همچنین در سیاسی شدن گروه‌های قومی یا در اعتصابات و حتی در تظاهرات و حمایت سیاسی، خود را نشان می‌دهد. مشارکت می‌تواند بر حسب ظرفیت‌های مختلف افراد و گروه‌های متنوع تقسیم‌بندی شود. بدین شکل که از یک طرف منافع تمام شهروندان در زمینه یک فرآیند سیاسی یکسان نیست و از طرف دیگر، بحران مشارکت توده‌ای منجر به سوءاستفاده برخی از گروه‌ها در مشارکت به نفع خودشان می‌شود. از این منظر گروه‌های مختلف در صورت تعقیب منافع گروهی خود می‌توانند بحران‌هایی ایجاد نمایند که بحران مشارکت محسوب می‌شوند و درک از این بحران‌ها در مشارکت سیاسی افراد جامعه امر مهمی محسوب می‌شود (واینر و هانتینگتون، ۱۳۸۹) (Weiner & Huntington, 2010).

در رابطه با بحران توزیع می‌توان گفت افزایش سریع تقاضاهای مادی مردم از دولت و مسئولیت دولت در قبال سطح زندگی مردم، دو عامل اصلی این بحران محسوب می‌شوند که در سال‌های اخیر مورد توجه جدی قرار گرفته است. حکومت‌های سنتی به مسائل و مشکلات ناشی از بحران توزیع توجه خاصی نداشته‌اند. در پی تشکیل دولت‌های رفاه^۱ بحران توزیع جدی تلقی شد و در راستای تحقق اصل برابری شهروندان، دولت‌ها ملزم به توزیع و بازتوزیع منابع شدند و بر این اساس بر لزوم برابری در فرصت‌های اقتصادی تأکید شد (خواجه سروی، ۱۳۷۷: ۲۴۱) (khaje sarvi, 1998: 241). از این منظر شهروندان همواره هویت خود را از طریق جامعه سیاسی تعریف می‌کنند، به مشروعیت نظم اجتماعی حاکم بر خود اعتقاد دارند و به یک نوع توازن معقول بین سطح مشارکت خود در جامعه (اعم از سیاسی یا اجتماعی) و عوایدی (مادی و غیرمادی) که جامعه در اختیار شهروند می‌گذارد، علاقه‌مند هستند. هرچه میزان این رضایت بیشتر باشد، بحران توزیع کمتری در بین شهروندان حاکم خواهد بود و آنان شهروندان خرسندتری خواهند بود. بدیهی است که میزان درک از بحران توزیع بر میزان مشارکت سیاسی از منظر پای در نزد شهروندان مؤثر خواهد بود.

بحران نفوذ به ظرفیت شهروند مدرن در دنیای کنونی اشاره دارد. در عصر مدرن تقاضاهای فرآینده دولت بر شهروند تحمیل می‌شود. این در حالی است که برآیند تعامل کارآمدی دولت با

^۱. Welfare State

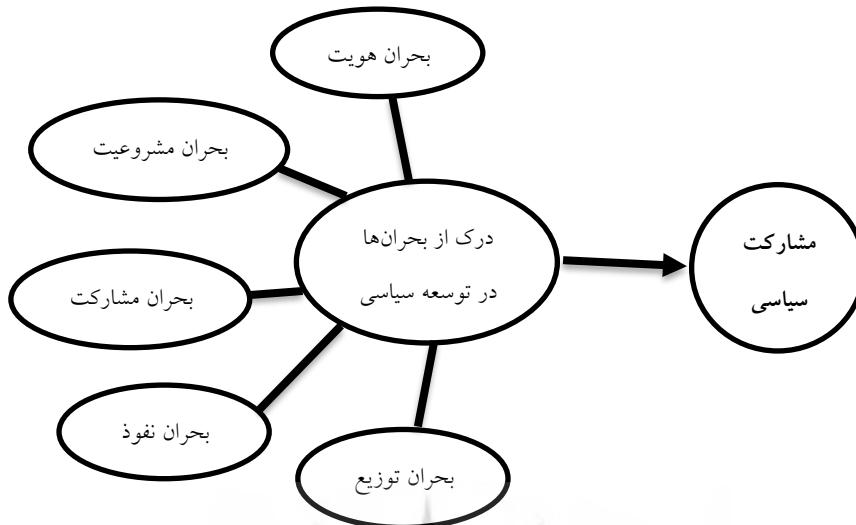
محیط مادی و اجتماعی خود، حوزه امکانات فردی را توسعه می‌دهد. رابطه بین نفوذ و ظرفیت افراد رابطه‌ای آشکار است و در جاهایی که مقاومت سنتی، تنوع هویتی، تزلزل مشروعیتی، محدودیت مشارکتی، نابرابری یا عدم توازن در توزیع وجود داشته باشد، صراحت این رابطه بیشتر می‌شود. غالباً در پی رسیدن به ظرفیت بیشتر جهت فائق آمدن بر ستیزهای داخلی و خارجی به بسیج منابع نیاز پیدا می‌شود و این امر به گسترش اقدامات دولتی می‌انجامد. هرچند کارآمدی دولت نمی‌تواند در حوزه تهیه منابع مادی یا اجتماعی، تغییرات گسترده ایجاد نماید، اما می‌تواند منابع را با کارآمدی بیشتری مورد استفاده قرار دهد. با عنایت به موارد فوق، بحران نفوذ و میزان درک آن می‌تواند نقش مهمی در گرایش به مشارکت سیاسی داشته باشد.

نکته قابل توجه بحران‌ها از عدم مجزا بودن آن‌ها از یکدیگر برمی‌خیزد؛ به نحوی که توزیع از مشارکت تأثیر می‌پذیرد و مشروعیت، نفوذ و توزیع را تا حدود زیادی تحت تأثیر خود قرار می‌دهد و سرانجام هویت از نفوذ تأثیر می‌پذیرد؛ بنابراین بحران‌های توسعه سیاسی یک بسته کامل هستند که با مشارکت همدیگر بر مشارکت سیاسی تأثیر می‌گذارند.

تجربه تاریخی حاکی از آن است که بسیاری از بحران‌ها در بستر توسعه سیاسی، شروعی کاملاً آرام داشته‌اند، اما با از دست دادن زمان و بر اثر برخوردها، واکنش‌ها و تصمیم‌گیری‌های نادرست به بحرانی توفنده در سطح داخلی یا بین‌المللی تبدیل شده و امنیت ملی کشور را با خطر جدی روبه‌رو ساخته است. بنابراین بسیاری از پدیده‌های اجتماعی اگر طراحی و مدیریت نشوند، می‌توانند در بستر زمان به آسیب و در نهایت تهدید تبدیل شده و توسعه سیاسی را تحت تأثیر قرار دهند (عبداله خانی، ۱۳۸۳: ۶۷) (Abdollahkhani, 2004: 67).

با توجه به مبانی نظری مطروحه و در راستای سنجش موضوع تحقیق مدل نظری زیر (نمودار شماره ۱) در نهایت به عنوان مبنای تجزیه و تحلیل موضوع تحقیق و سنجش روابط بین متغیرهای مستقل و متغیر وابسته تحقیق مورد استفاده قرار گرفت و فرضیات تحقیق از این مدل استخراج گردید.

نمودار شماره ۱- مدل نظری تحقیق

با عنایت به مبانی نظری تحقیق و مدل نظری فوق فرضیات زیر مطرح شدند تا مشارکت سیاسی زنان در شهر یاسوج مورد بررسی قرار گیرند.

- ارتباط معنادار و معکوسی میان بحران هویت توسعه سیاسی با مشارکت سیاسی زنان وجود دارد.
- ارتباط معنادار و معکوسی میان بحران مشروعیت توسعه سیاسی با مشارکت سیاسی زنان وجود دارد.
- ارتباط معنادار و معکوسی میان بحران توزیع توسعه سیاسی با مشارکت سیاسی زنان وجود دارد.
- ارتباط معنادار و معکوسی میان بحران نفوذ توسعه سیاسی با مشارکت سیاسی زنان وجود دارد.
- ارتباط معنادار و معکوسی میان بحران مشارکت توسعه سیاسی با مشارکت سیاسی زنان وجود دارد.

۳- روش تحقیق

در تحقیق حاضر، ابتدا به منظور گردآوری مبانی نظری مرتبط با موضوع، از روش مطالعه کتابخانه‌ای استفاده شد و ادبیات تحقیق مورد نظر مورد بررسی قرار گرفت. در ادامه با استفاده از روش پیمایشی و مطالعه میدانی، پرسشنامه محقق ساخته به عنوان ابزار سنجش و گردآوری اطلاعات با ۴۱ گویه استفاده شد؛ هشت گویه برای سنجش مشارکت سیاسی و بیست گویه برای

سنجش ابعاد بحران در توسعه سیاسی (هر بعد چهارگویه) طراحی شد تا بتوان تأثیر پنج بعد بحران‌های هویت، مشروعیت، مشارکت، نفوذ و توزیع بر مشارکت سیاسی زنان شهر یاسوج را مورد اندازه‌گیری قرار داد. جامعه آماری شامل زنان ۱۸ تا ۶۵ شهر یاسوج بودند که با توجه به فرمول کوکران و براساس روش نمونه‌گیری خوشه‌ای تصادفی چندمرحله‌ای تعداد ۳۸۴ نفر بعنوان جامعه آماری مورد مطالعه قرار گرفت. به منظور سنجش روایی پرسشنامه از نسبت روایی محتوایی^۱ که توسط لاوشه طراحی شده است (طالب پور، ۱۴۰۳) (Talebpour, 2024) با مشارکت هشت نفر از خبرگان در موضوع تحقیق استفاده شد و روایی ابزار تحقیق با ضریب اطمینان بالا مورد تأیید قرار گرفت. شاخص برای متغیرهای مستقل و متغیر وابسته به صورت مجزا و نیز برای کل گویه‌های پرسشنامه محاسبه شد. با توضیح اهداف آزمون برای خبرگان و ارائه تعاریف عملیاتی مربوط به محتوای گویه‌ها به آن‌ها، از ایشان خواسته شد تا هر یک از سؤالات را بر اساس طیف دویخشی «مفید است» و «مفید نیست» طبقه‌بندی کنند. بر اساس جای‌گذاری نتایج در فرمول این شاخص، نسبت روایی محتوایی بالاتر از ۰/۸۰ و مطلوب بود. همچنین پایایی پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ که یکی از روش‌های همسانی درونی است محاسبه شد. مقادیر ضریب آلفای کرونباخ تک‌تک ابعاد به صورت مجزا و برای کل پرسشنامه مورد محاسبه قرار گرفت که مورد قبول بود. همچنین نتایج مرتبط با روایی و پایایی ابزار تحقیق در جدول شماره ۱ ارائه شده است. با توجه به توضیحات بالا و مقادیر محاسبه‌شده برای آلفای کرونباخ پرسشنامه از پایایی مطلوبی برخوردار بود.

جدول شماره ۱- میزان آلفای کرونباخ متغیرهای تحقیق

متغیرها	مقدار آلفا	نسبت روایی محتوایی
بحران هویت	۰/۷۸۸	۰/۸۳۲
بحران مشروعیت	۰/۷۹۴	۰/۸۲۱
بحران مشارکت	۰/۷۸۳	۰/۸۴۳
بحران نفوذ	۰/۷۸۹	۰/۸۴۷
بحران توزیع	۰/۸۱۳	۰/۸۱۶
مشارکت سیاسی	۰/۸۶۸	۰/۸۳۵

^۱. CVR; Content Validity Ratio

به طور کلی در تحقیقاتی که با انسان‌ها سرو کار دارند، یکی از بزرگ‌ترین مشکلات تحلیل‌گران علوم اجتماعی، نگرانی نسبت به وظایف و مسئولیت‌هایشان در قبال شرکت‌کنندگان در فرآیند تحقیق از منظر رعایت اخلاق در پژوهش می‌باشد. جهت رعایت اخلاق، پاسخگویان با میل و رغبت کامل در مطالعه شرکت نمودند و از هرگونه اجبار و اکراه به منظور مشارکت پاسخگویان اجتناب گردید؛ همچنین کلیه اطلاعات بدون ذکر نام پاسخگو گردآوری شد تا محرمانه بودن اطلاعات شخصی پاسخگویان تضمین شود. علاوه بر این، هیچگونه سؤالی از حوزه شخصی پاسخگویان پرسیده نشد تا حساسیتی در فرآیند تحقیق ایجاد نشود.

۴- یافته‌ها

۴-۱- آمار توصیفی

بررسی یافته‌های توصیفی افراد مورد مطالعه نشان داد از نظر سنی، ۴۳ نفر از پاسخگویان در بازه سنی ۱۵-۲۴ سال، ۵۹ نفر در بازه سنی ۲۵-۳۳ سال، ۵۶ نفر در بازه سنی ۳۴-۴۳ سال، ۱۲۶ نفر در بازه سنی ۴۳-۵۱ سال و ۱۰۰ نفر بین ۵۲ تا ۶۰ سال در زمان اجرای تحقیق سن داشته‌اند. از منظر وضعیت تاهل، ۶۸ درصد پاسخگویان متاهل، ۱۸ درصد مجرد و ۱۴ درصد از پاسخگویان مطلقه و بیوه بودند. از نظر میزان تحصیلات، ۲۲/۱ درصد از پاسخگویان دارای تحصیلات ابتدایی و راهنمایی، ۲۸/۹ درصد متوسطه، ۳۹ درصد دارای مدرک تحصیلی دیپلم و فوق دیپلم، حدود ۱۰ درصد از پاسخگویان دارای مدرک تحصیلی لیسانس و بالاتر بودند و از لحاظ وضعیت اشتغال نیز ۶۸ درصد از پاسخگویان شغل خود را خانه‌داری اعلام کردند، ۱۴ درصد دارای شغل معلم و دبیری، ۱۰ درصد کارمند و ۸ درصد بقیه دارای مشاغل آزاد از قبیل خیاطی، نانوايي، فروشندگي مغازه و... بودند.

در رابطه با میانگین متغیرهای پژوهش؛ همان‌گونه که در جدول شماره ۲ آورده شده است، میانگین مشارکت سیاسی پاسخگویان ۳/۶۱ بود که بیش از حد متوسط ۳ بود و نسبتاً خوب ارزیابی می‌شود. به عبارت بهتر میزان مشارکت سیاسی زنان شهر یاسوج مطلوب بود. همچنین بر اساس یافته‌های تحقیق؛ میانگین بحران مشروعیت بالاتر از حد متوسط، میانگین بحران نفوذ متوسط و میانگین بحران توزیع و بحران مشارکت نیز پایین‌تر از حد متوسط بودند؛ اما میانگین بحران هویت بسیار پایین بود. با عنایت به این نتایج لازم است درک از بحران مشروعیت و نفوذ جدی تلقی شوند و به متولیان امر در این زمینه هشدار داده شود تا نسبت به بازسازی سازه‌های این بحران‌ها در اذهان مردم اقدامات لازم انجام شود.

جدول شماره ۲- میانگین متغیرهای تحقیق

متغیرها	میانگین	تعدادگویه	بیشینه	کمینه	انحراف معیار
مشارکت سیاسی	۳/۶۱	۸	۵	۱	۱/۱۱
بحران هویت	۱/۸۶	۴	۵	۱	۰/۸۶
بحران مشروعیت	۳/۰۴	۴	۵	۱	۰/۷۵
بحران توزیع	۲/۶۴	۴	۵	۱	۰/۴۶
بحران نفوذ	۲/۹۹	۴	۵	۱	۰/۸۲
بحران مشارکت	۲/۲۲	۴	۵	۱	۰/۵۹

۲-۴- آمار استنباطی و آزمون فرضیات تحقیق

به منظور آزمون فرضیات و انجام رگرسیون چند متغیره، ابتدا شروط انجام این آزمون بررسی شد. در گام اول بررسی تولرانس^۱ و عامل تورم واریانس^۲ نشان داد عامل تولرانس در تمام موارد نزدیک به یک بوده و عامل تورم واریانس نیز بزرگ نبود؛ بنابراین بین متغیرهای مستقل و متغیر وابسته همخطی وجود نداشت. در گام دوم به منظور بررسی فرض استقلال مانده‌ها از مقادیر پیش‌بینی شده از دوربین واتسون استفاده شد که مساوی ۱/۵۱۵ بود؛ بنابراین ناهمبسته بودن تأیید شد و پراکندگی داده‌ها روند خطی مشهودی را نشان نداد. در گام سوم نرمال بودن توزیع مانده‌ها بررسی شد که نشان‌گر توزیع نرمال و متقارن بودن توزیع بود و چولگی چندانی در آن دیده نشد، لذا توزیع مانده‌ها نرمال بود. مقدار میانگین ارائه شده در سمت راست نمودار بسیار کوچک (نزدیک به صفر) و انحراف معیار نزدیک به یک بود که شاهدی بر نرمال بودن توزیع مانده‌ها بود. بنابراین آزمون رگرسیون به روش اینتر^۳ انجام گرفت و تمام متغیرهای مستقل تحقیق به یک‌باره وارد مدل رگرسیونی تحقیق گردید که نتایج در ادامه ذکر شده است.

1. Tolerance

2. VIF

3. Enter

جدول شماره ۳- تحلیل رگرسیون چندگانه تأثیر بحران‌ها بر مشارکت سیاسی

سطح معناداری	T	β	B	متغیر مستقل	تحلیل رگرسیون
۰.۰۰	-۳/۷۰۲	-/۳۹۸	-/۴۵۶	بحران هویت	
۰.۰۰	-۳/۱۲۱	-/۳۲۱	-/۴۱۱	بحران	
۰.۰۲	-۱/۹۴۶	-/۲۸۹	-/۳۶۵	بحران توزیع	
۰.۰۰	-۱/۱۴۲	-/۲۴۱	-/۳۴۸	بحران نفوذ	
۰.۰۰	۲/۲۵۱	/۲۹۶	/۳۱۱	بحران	
Adjusted R ² = 0/392			R ² =0/452		

طبق نتایج به دست آمده از جدول (۵)، متغیرهای پنجگانه بحران هویت، مشروعیت، توزیع، نفوذ و مشارکت بعنوان متغیرهای مستقل وارد مدل تحلیل رگرسیون تحقیق شد. با عنایت به نتایج فوق، این متغیرها در مجموع توانستند حدود ۴۶ درصد از تغییرات متغیر وابسته مشارکت سیاسی زنان شهر یاسوج را تبیین نمایند. با توجه به تحلیل رگرسیون چندگانه، تأثیر معکوس متغیرهای بحران هویت توسعه سیاسی، بحران مشروعیت توسعه سیاسی، بحران توزیع توسعه سیاسی و بحران نفوذ توسعه سیاسی بر مشارکت سیاسی زنان مورد تأیید قرار گرفت و اثبات شد؛ اما تأثیر معکوس بحران مشارکت توسعه سیاسی بر مشارکت سیاسی مورد تأیید قرار نگرفت و اثبات نشد.

همچنین بر اساس نتایج تحلیل رگرسیونی تحقیق، میزان تأثیر مستقیم استاندارد متغیرهای بحران مشارکت، نفوذ، توزیع، مشروعیت و هویت به ترتیب ۰/۲۹۶، ۰/۲۴۱، ۰/۲۸۹، ۰/۳۲۱- و ۰/۳۹۸- بود. بنابراین چهار متغیر بحران هویت، مشروعیت، توزیع و نفوذ اثر کاهنده بر میزان مشارکت سیاسی زنان شهر یاسوج داشتند؛ درحالی که بحران مشارکت اثر افزاینده‌ای بر آن داشت. در توضیح چرایی تأثیر منفی متغیرهای مستقل؛ بحران هویت، مشروعیت، توزیع و نفوذ بر متغیر وابسته مشارکت سیاسی می‌توان چنین تفسیر نمود که افراد با مشاهده بحران در حوزه‌های مختلف احساس می‌کنند مشارکت سیاسی منفعت چندانی ندارد و بر اساس اصل تئوری انتخاب عقلانی^۱ از مشارکت صرف نظر می‌نمایند و سکوت را بر مشارکت ترجیح می‌دهند. اما در توضیح تأثیر مثبت متغیر مستقل بحران مشارکت بر مشارکت سیاسی باید این گونه تفسیر نمود که زنان در شرایطی که اولاً احساس می‌کنند مشارکت فایده چندانی ندارد و ثانیاً تبلیغات منفی عدم مشارکت را القا می‌نماید، از یک سو به منظور اثبات عدم تأثیر مشارکت دست به مشارکت سیاسی می‌زنند تا

^۱. Rational Choice Theory

دغدغه ذهنی خود را برطرف نمایند و از سوی دیگر در راستای پاسخ به تبلیغات منفی و مخالفت با تبلیغاتی از این دست اقدام به مشارکت می‌نمایند تا حربه‌های تبلیغاتی بی‌اثر شود.

نتیجه‌گیری

توسعه سیاسی طبق تعریف، بخشی از فرآیند پیچیده توسعه ملی است که در دو بعد توسعه مشارکت سیاسی و توسعه رقابت سیاسی متجلی می‌شود. این موضوع از جستارهای مهم و پرمنافشه در حوزه جامعه‌شناسی سیاسی است. معضلات و تنگناهای بازدارنده‌ای که در کشورهای درحال توسعه در جریان شکل‌گیری و راه‌اندازی پروژه توسعه سیاسی بروز کرده است و نیز سنجش و ارزیابی‌های نظری ابهام‌آمیز اندیشمندان و نظریه‌پردازان توسعه که از پیچیدگی جوامع و پیچیدگی فرآیند توسعه سیاسی آن‌ها ناشی می‌شود، اهمیت این موضوع را بیشتر روشن می‌کند. متأسفانه در ایران بسیار دیر به سیاست زنان توجه شده و بیشتر در قالب سیاست اجتماعی کلی‌تر بدان پرداخته شده است. این امر باعث شد مشارکت سیاسی زنان تا حدودی نادیده گرفته شده و مغفول واقع شود. بر همین اساس ایران از حیث مشارکت زنان در مدیریت وضع مطلوبی ندارد. براساس آزمون فرضیات تحقیق، تأثیر معکوس متغیرهای بحران هویت توسعه سیاسی، بحران مشروعیت توسعه سیاسی، بحران توزیع توسعه سیاسی و بحران نفوذ توسعه سیاسی بر مشارکت سیاسی زنان مورد تأیید قرار گرفت و اثبات شد. اما تأثیر معکوس بحران مشارکت توسعه سیاسی بر مشارکت سیاسی به اثبات نرسید. در رابطه با تبیین رد و اثبات فرضیات تحقیق لازم است نکاتی ذکر شود. در تبیین دلایل تأیید فرضیه تأثیر بحران هویت بر مشارکت سیاسی زنان می‌توان گفت همان‌گونه که ترنر و زومرن^۱ اذعان داشته‌اند، هویت یکی از اهداف ممکن کنش جمعی است. مشارکت عمدتاً بر قدرت هویت افراد (شناسایی گروهی؛ رابطه فرد با گروه خود) متمرکز است و برای پیش‌بینی مشارکت سیاسی بسیار ضروری است (Turner & Zomeren; 2021). همچنین کالینز^۲ و همکاران (۲۰۲۱) نشان داده‌اند بحران هویت در کاهش مشارکت نقش مهمی داشته‌است. همچنین مطالعات هاشیش و کامل^۳ نیز تأثیر بحران هویت در کاهش مشارکت سیاسی را به روشنی نشان داده‌اند؛ بنابراین نتایج این بخش با نتایج مطالعات سیدی (۱۴۰۰) در تحقیقات داخلی و همچنین نتایج مطالعات گوک آلب (۲۰۲۴) در تحقیقات خارجی همسو بود.

1. Turner & Zomeren

2. Collins et al

3. Hashish & Kamel

در تبیین دلایل تأیید فرضیه تأثیر بحران مشروعیت بر مشارکت سیاسی زنان باید گفت همان‌گونه که استودبکر^۱ اذعان می‌کند، بحران مشروعیت ابتدا به صورت نهفته رخ می‌دهد و در ادامه در صورت عدم پاسخ مناسب، آشکار می‌شود. در خلال بحران نهفته، دو گانه‌گرایی اخلاقی شکل می‌گیرد، زیرا ارزش‌های دولت از ارزش‌های مردم بیگانه می‌شود. دولت در طول یک بحران نهفته این فرصت را دارد که به مردم گوش دهد و دوگانگی را اصلاح کند؛ اما اگر دو گانه‌گرایی را نادیده بگیرد، این خطر را به وجود می‌آورد که بحران نهفته را به بحرانی حاد تبدیل سازد و امکان واقعی شورش را به وجود آورد (Studebaker; 2023)؛ یعنی اگر دلایل عدم مشارکت ناشی از بحران مشروعیت از جانب حاکمیت پاسخ داده شود، احتمال خیزش و شورش مردمی از بین خواهد رفت و میل به عدم مشارکت ناشی از بحران مشروعیت، سال‌ها قبل از لحظه شورش رخ می‌دهد. نتایج مطالعات عجم‌اوغلو و رابینسون^۲ نیز عدم مشارکت سیاسی در اثر کاهش مشروعیت را مورد اشاره قرار داده‌است (Acemoglu & Robinson; 2013). نتایج این بخش با نتایج مطالعات ریسی و همکاران (۱۳۹۹) در تحقیقات داخلی و نتایج مطالعات جاکوب (۲۰۲۳) و هری (۲۰۲۴) همسو بود. همان‌گونه که نتایج تحقیقات داخلی و خارجی نشان داده‌اند، جنسیت نقش مهمی در مشارکت بر عهده دارند و می‌تواند در ایجاد انگیزه مشارکت سیاسی نقش مهمی داشته باشد.

در تبیین دلایل تأیید فرضیه تأثیر بحران توزیع بر مشارکت سیاسی زنان می‌توان گفت که به نظر لوسین پای، بحران توزیع در چارچوب مسائل ایدئولوژیک، منابع فیزیکی و انسانی بروز می‌کند. از نظر بایندر، دو مؤلفه اساسی افزایش سریع تقاضاهای مادی مردم از حکومت و مسئولیت حکومت‌ها نسبت به سطح زندگی مردم، بحران توزیع را تشکیل می‌دهند. بحران توزیع، بازتاب وضعیتی از زمان حال است که در آن اهداف خرد فرهنگی و اهداف مستقل به اهدافی سیاسی تبدیل شده‌اند. نتایج این بخش با نتایج مطالعات شفیعی و همکاران (۱۴۰۰) در تحقیقات داخلی و نتایج مطالعات کوگ آلب (۲۰۲۴) و هری (۲۰۲۴) همسو بود. در بحران توزیع نیز جنسیت نقش مهمی بر عهده دارد و می‌تواند در ایجاد و جلوگیری از بحران نقش مهمی داشته باشد. همچنین در تبیین دلایل تأیید فرضیه تأثیر بحران نفوذ بر مشارکت سیاسی زنان نیز می‌توان گفت که از نظر پای، بحران نفوذ به صورت فشارهای وارده بر گروه نخبگان برای سازواری نهادی و ایجاد ابداعات و نوآوری‌ها تجلی می‌یابد. بایندر نیز در خصوص بحران نفوذ معتقد است که هویت مدرن به ژرفی با زندگی سیاسی مرتبط است. بستر سیاسی که در آن متولد شده، رشد نموده و

1. Studebaker

2. Acemoglu & Robinson

زندگی می‌کنیم، دیدگاه‌ها و سمت‌گیری فرهنگی را در حدی چشمگیر تحت تأثیر قرار می‌دهد و امکان دستیابی به نوعی راه حل عقلانی برای مشکل هویت را شکل می‌دهد. شمار کسانی که بتوانند با مهاجرت، کلیه تعلقات سیاسی اصیل خویش را ترک گویند، کم است. نتایج این بخش با نتایج مطالعات پناهی و بنی فاطمه (۱۳۹۴)، قاسمی و معالی (۱۳۹۳) در تحقیقات داخلی و نتایج مطالعات جاکوب (۲۰۲۳) و صدیقی (۲۰۲۳) همسو بود. در پروژه نفوذ نیز جنسیت، نقش بارزی بر عهده دارد و می‌تواند در ایجاد و هم‌جلوگیری از نفوذ مؤثر باشد. زنان ممکن است بسیار بیشتر از مردان حس وطن‌پرستی داشته باشند و در بزنگاه‌های تاریخی، علاوه بر مقاومت فردی در مقابل پروژه نفوذ، نقش تربیتی در برابر شوهران و فرزندان خود داشته باشند و از ایجاد نفوذ خارجی جلوگیری نمایند.

در تبیین دلایل عدم تأیید فرضیه تأثیر بحران مشارکت بر مشارکت سیاسی زنان باید گفت که لوسین پای معتقد است بحران مشارکت با یک سلسله تعارضات همراه است که در این روند، گروه نخبگان حاکم، تقاضاها و رفتار افراد و گروه‌هایی را که در صدد شرکت در نظام سیاسی هستند، غیر قانونی و غیر مشروع تصور می‌کنند؛ این امر همیشه منجر به عدم مشارکت نمی‌شود و ممکن است منجر به تحریک و افزایش مشارکت شود. بایندر نیز معتقد است که بحران مشارکت، آئینه تمام‌نمای رخداد تغییر سیاسی امروزین است. مشارکت‌کنندگان در فرآیند سیاسی، خواه آگاهانه و با هدف یا ناآگاهانه و بی‌هدف، بر سیاست‌گذاری حکومت و به ویژه به آنچه آلmond^۱، درونداد تقاضا و حمایت‌ها نامیده است، تأثیر می‌گذارند. همچنین مطالعات اکرم و همکاران^۲ (۲۰۱۴) در انگلستان نشان داد نگرانی در مورد کاهش سطح مشارکت سیاسی در بریتانیا، به ویژه در فعالیت‌های سنتی مانند رأی دادن و عضویت در احزاب سیاسی، حکایت از افزایش بی‌تفاوتی سیاسی و در خطر افتادن دموکراسی دارد؛ یعنی می‌توان ادعا کرد که یک بحران عمومی مشارکت سیاسی وجود دارد. در راستای پاسخ به این نگرانی و به منظور یک راه‌حل اساسی لازم است بیان شود، اولاً یک بحران فزاینده در تعامل دولت-ملت وجود دارد که ناشی از گسست بین شهروندان و دولت است و ثانیاً این امر پیامدهای مهمی برای روابط دولت-شهروند دارد که باید به منظور تقویت دموکراسی مورد توجه قرار گیرد (Akram et al;2014).

به طور کلی در تبیین و تفسیر نتایج تأیید و عدم تأیید فرضیات تحقیق باید گفت از نظر شیلز، تمام دولت‌های درحال پیشرفت هدف مشترکی دارند و آن متجدد شدن، دموکراسی و مساوات‌طلبی است و مجموعه این اهداف، دولت‌های جدید را به سوی دموکراسی غربی سوق

1. Almond

2. Akram et al

می‌دهند. از این نظر، هر نظام سیاسی به سوی برقراری رژیمی حرکت می‌کند که ویژگی آن تفوق قوانین مدنی، عملکرد نهادهای نمایندگی و اعمال بدون محدودیت آزادی‌های سیاسی است (بدیع، ۱۳۸۰: ۶۳-۶۰) (Badie, 2001: 60-63). کارل دوپچ میزان تحرک اجتماعی را معیار عمده توسعه سیاسی تلقی می‌نماید و تحرک اجتماعی را به وسیله افزایش درآمد، تمایل بیشتر به مصرف کالاهای فرهنگی، گسترش شهرنشینی، مشارکت بالا در انتخابات و تبعیت از قوانین مقدور محسوب می‌نماید (قوام، ۱۳۹۰: ۸۶) (Ghavam, 2011: 86).

در مورد همسویی و تفاوت نتایج تحقیق با مطالعات پیشین، نتایج بدست آمده از فرضیات تحقیق با نتایج برخی از تحقیقات پیشین از قبیل پژوهش شفیعی و همکاران (۱۴۰۰)، سیدی (۱۴۰۰)، ریسی و همکاران (۱۳۹۹)، قاسمی و معالی (۱۳۹۳) و علم و همکاران (۱۳۹۲) همسو بود. مطالعه علم و همکاران (۱۳۹۰) نشان داد بحران‌های سیاسی شامل بحران‌های هویت، مشروعیت، مشارکت، توزیع و نفوذ با تأثیرگذاری بر حضور توده‌ها در صحنه تحولات اجتماعی و سیاسی، در روند دستیابی به توسعه سیاسی در ایران نقش آفرینی می‌نمایند که این نتایج با مطالعات تحقیق حاضر هم‌جهت بود. همچنین نتایج مطالعه حاضر با نتایج مطالعات گوک آلپ (۲۰۲۴) در ترکیه، هری (۲۰۲۴) در رواندا، صدیقی (۲۰۲۳) در هندوستان و جاکوب (۲۰۲۳) در نتیجه همسو بود.

پیشنهادات

با توجه به نتایج فرضیه اول برای کاهش بحران هویت در بین زنان و توده مردم، پیشنهاد می‌گردد تا از عواملی که احساسات ملی آنان را در مورد سرزمین خویش خدشه‌دار می‌کند، دوری شود. عواملی از قبیل فردگرایی، استفاده از رسانه‌های مجازی غربی، مادی‌گرایی و... از جمله مواردی هستند که مشکلاتی را برای وحدت و یکپارچگی مردم پدید می‌آورند و لازم است تدابیر لازم در چنین زمینه‌هایی اتخاذ شود.

با توجه به نتایج فرضیه دوم برای کاهش بحران مشروعیت، پیشنهاد می‌گردد انسجام اجتماعی و یکپارچگی نظام بیش از پیش مورد توجه واقع شود. بدیهی است توجه به ابعاد ایجاد مشروعیت در بین زنان و نسل جوان در این زمینه بسیار مؤثر خواهد بود و با افزایش مشروعیت، راهکارهای نفوذ از بین خواهد رفت و مشارکت افزایش پیدا خواهد کرد.

با توجه به نتایج فرضیه سوم برای کاهش بحران توزیع، پیشنهاد می‌گردد تا تقاضاهای مادی، اهداف خرد فرهنگی و اهداف مستقل به اهدافی سیاسی در نزد متولیان امور سیاسی تبدیل نشود.

با توجه به نتایج فرضیه چهارم برای کاهش بحران نفوذ پیشنهاد می‌گردد امکان فعالیت‌های سیاسی ملی و منطقه‌ای مانند انتخابات شوراها، انتخابات مجلس، برگزاری راهپیمایی‌ها، صدور مجوز برگزاری تجمعات مصوب و قانونی و... بیش از پیش تقویت شود.

با توجه به نتایج فرضیه پنجم برای کاهش بحران مشارکت به گروه نخبگان حاکم پیشنهاد می‌گردد تا تقاضاها و رفتار افراد و گروه‌هایی را که در صدد شرکت در نظام سیاسی هستند، قانونی و مشروع در نظر گرفته و به همه افراد و آحاد مختلف جامعه بالأخص زنان، اجازه مشارکت سیاسی داده شود. این امر از تأثیر تبلیغات منفی دشمنان کشور می‌کاهد و زمینه بیشتری جهت تعامل ملت-دولت برقرار می‌سازد که در نهایت به حکمرانی خوب^۱ منجر خواهد شد.

تعارض منافع

بنا بر اظهار نویسندگان، مقاله پیش‌رو فاقد هر گونه تعارض منافع بوده است.

فهرست منابع

منابع فارسی

- اینگلهارت، رونالد. (۱۳۷۷). *نوسازی و پسانوسازی*، ترجمه: علی مرتضویان، فصلنامه ارغنون، مرکز مطالعات و تحقیقات فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، تهران: شماره ۱۳.
- بدیع، برتراند. (۱۳۸۰). *توسعه سیاسی*، ترجمه احمد نقیب زاده، تهران، قومس.
- پای، لوسین. (۱۳۸۰). *بحران‌ها و توالی‌ها در توسعه سیاسی*، مترجم غلامرضا خواجه‌سروی، تهران، نشر مطالعات راهبردی.
- پناهی، محمدحسین و بنی فاطمه، سمیه‌السادات. (۱۳۹۴). *فرهنگ سیاسی و مشارکت سیاسی زنان. فصلنامه علوم اجتماعی*، (۶۱)، ۷۸-۳۵.
- تاجیک، محمدرضا. (۱۳۷۹). *مدیریت بحران*، تهران، نشر گفتمان.
- خواجه‌سروی، غلامرضا. (۱۳۷۷). *بحران‌های سیاسی*، فصلنامه *مطالعات راهبردی*، شماره اول، پاییز، ۳۶-۲۳۵.
- راش، مایکل. (۱۳۷۷). *جامعه و سیاست*، ترجمه منوچهر صبوری، تهران: سمت.
- رئیس، سیما، تفضلی، حسین. توحیدفام، محمد و طاهری، احمدرضا. (۱۳۹۹). *موانع نهادی مشارکت سیاسی زنان منطقه بلوچستان. زن در توسعه و سیاست (پژوهش زنان)*، ۱۸ (۲)، ۳۱۳-۳۳۴.
- ساوه درودی، مصطفی. خلیلی، ابراهیم و ملکی، عباس. (۱۳۹۲). *بحران‌های سیاسی و توسعه سیاسی در ایران. امنیت پژوهی*، ۱۲ (۴۳)، ۵۹-۳۵.
- ساوه درودی، مصطفی. خلیلی، ابراهیم و ملکی، عباس. (۱۳۹۲). *بحران‌های سیاسی و توسعه سیاسی در ایران، فصلنامه علمی-پژوهشی امنیت پژوهی، سال دوازدهم، شماره ۴۳: ۵۹-۳۵.*

^۱. Good Governance

- سید امامی، کاووس و عبدالله، عبدالمطلب. (۱۳۸۹). عوامل مؤثر بر مشارکت شهروندان در انتخابات ریاست جمهوری و مجلس، مطالعه موردی: شهر تهران، پژوهشنامه علوم سیاسی، سال چهارم، شماره چهارم، صص ۱۰۹-۱۴۶.
- سیدی، فرانک. (۱۴۰۰). بازتولید پرسمان مشارکت سیاسی- اجتماعی زنان در گفتمان انقلاب اسلامی. جامعه‌شناسی سیاسی انقلاب اسلامی، ۲ (۲ (پیاپی ۶))، ۷-۲۸.
- شفیعی، مریم. شیرخانی، علی و ترابی، محمد. (۱۴۰۰). انقلاب اسلامی، مردم‌سالاری دینی و مشارکت سیاسی زنان. جامعه‌شناسی سیاسی انقلاب اسلامی، ۲ (۳ (پیاپی ۷))، ۱۰۱-۱۲۶.
- طالب‌پور، اکبر. (۱۴۰۳). تأثیر طرد اجتماعی درگرایش به مصرف موادمخدر با تأکید بر سبک زندگی دینی. جامعه‌شناسی سبک‌زندگی، ۹ (۴) ۱۸-۳۳. doi: 10.22034/sls.2024.19337
- عبداله‌خانی، علی. (۱۳۸۳). نظریه‌های امنیت، جلد اول، تهران، نشر مؤسسه ابرار معاصر ایران.
- علم، محمدرضا. حیدری نسب، منا و حزب‌آوی، سمیره. (۱۳۹۰). زنان و مشارکت سیاسی. زن و فرهنگ، ۳ (۹)، ۹۹-۱۰۹.
- فاطمی‌امین، زینب. (۱۳۸۸). بررسی عوامل اجتماعی و روانی مؤثر بر مشارکت سیاسی مردم شهر تهران، پژوهشنامه علوم سیاسی، سال پنجم، شماره اول، صص ۱۹۹-۲۲۶.
- قادرزاده، امید. شریفی، فاطمه و حسن‌خانی، الناز. (۱۳۹۷). مشارکت سیاسی و عوامل مرتبط با آن: مطالعه‌ی پیمایشی دانشجویان دانشگاه کردستان، فصلنامه مطالعات توسعه‌ی اجتماعی- فرهنگی، دوره‌ی هفتم، شماره ۴: ۹۳-۱۲۹.
- قاسمی، حاکم و معالی، فاطمه. (۱۳۹۳). عوامل محدود ماندن مشارکت سیاسی زنان، پژوهشنامه علوم سیاسی، سال دهم، شماره اول: ۱۵۶-۱۲۳.
- قوام، عبدالعلی (۱۳۹۰). سیاست‌های مقایسه‌ای، تهران، سمت.
- گوک آپ، امین. (۱۴۰۳). تحول فرهنگ سیاسی و الگوی مشارکت زنان در جامعه ترکیه (۲۰۰۰-۲۰۲۰). فصلنامه سیاست، ۵۴ (۳)، ۵۱۴-۴۸۹. doi: 10.22059/jpq.2021.315218.1007716
- نجات، جعفر. عبداللهی چندانق، حمید و زحمت کش، حبیب‌الله (۱۳۹۳). بررسی تأثیر سرمایه اجتماعی بر مشارکت سیاسی (مطالعه موردی: جوانان ۱۵ تا ۲۹ سال استان بوشهر). مطالعات راهبردی ورزش و جوانان دوره ۱۳ زمستان ۱۳۹۳ شماره ۲۶
- نظری، غنی. بشیری گیوی، حسین و جنتی، سعید (۱۳۹۲). بررسی تأثیر مشارکت سیاسی بر توسعه سیاسی. مورد مطالعه: جوانان شهر خلخال، مجله مطالعات توسعه اجتماعی ایران، سال ششم، شماره اول: ۱-۱۰.
- واینر، مایرون، هانتینگتون، ساموئل. (۱۳۷۹). درک توسعه‌ی سیاسی، ترجمه پژوهشکده مطالعات راهبردی، تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی.

منابع انگلیسی

- Acemoglu, D., & Robinson, J. A. (2013). *Why nations fail: The origins of power, prosperity, and poverty*. Crown Currency.
- Akram, S., Marsh, D., McCaffrie, B. (2014). *A Crisis of Participation*. In: Richards, D., Smith, M., Hay, C. (eds) *Institutional Crisis in 21st-Century Britain*. Understanding Governance Series. Palgrave Macmillan, London. https://doi.org/10.1057/9781137334398_3.

- Berger, P. L. Luckman, (1966). *Social Construction of reality: A treatise in the sociology of knowledge*, Garden City, New York. Anchor Books.
- Collins, R. N., Mandel, D. R., & Schywiola, S. S. (2021). Political Identity Over Personal Impact: Early U.S. Reactions to the COVID-19 Pandemic. *Frontiers in psychology*, 12, 607639. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.607639>.
- Della Porta, D., & Diani, M. (2012). *Social movements*. The SAGE Handbook of, 656.
- Fang, N. (2015b), "Introduction: Democracy Takes Root in China. In: *China's Democracy Path*", *China Insights*, Springer, Berlin, Heidelberg, https://doi.org/10.1007/978-3-662-47343-6_1.
- Gan, Ch. Lee, F.L.F;Li,Y. (2017). Social Media Use, Political Affect, and Participation Among University Students in Urban China, *Telematics and Informatics*, 34(7): 936-947.
- Harry, B. (2024). *Gender Equality in Politics: Challenges, Strategies, and Implications* In book: *Gender Issues in Government and Management*.139-164, DOI:10.4018/979-8-3693-4005-9.ch007
- Hashish, EAA. & Kamel, NMF. (2014). Identity, Political Efficacy and Expected Political Participation among Nursing Students after 25th January Revolution, *Journal of Public Administration and Policy Research*, 6 (4): 69-76.
- Jacob, C. (2023). The Significance of Women's Political Participation towards Gender Equality, *Journal of Political Sciences & Public Affairs*, DOI: 10.35248/2332-0761.23.11.025
- Jemna, V. Curelaru, M. (2009). "Values and Students' Political Participation", *Journal for The Study of Religions and Ideologies*, Vol 8, No 24: PP 168-188.
- Lapamumbara J. (2001), *The Crisis of Government Capacity*, in The Book Leucine Pye and Others, *Crisis and Sequences in Political Development*, Translated by Gholamreza Khajeh Saravi, Tehran: Institute for Strategic Studies Research
- Mintzberg, H., Raisinghani, D., & Theoret, A. (1976). The structure of unstructured decision processes. *Administrative science quarterly*, 246-275.
- Paletz, D. L., Owen, D. M., & Cook, T. E. (2013). *American government and politics in the information age*. Flat World Knowledge.
- Pye, W., Lucien. (2001), *Crises and Successions in Political Development*, translated by Gholamreza Khajeh Sarvi, Tehran, Strategic Studies Publishing.
- Siddiqui, T. (2023). Women's Political representation and participation in India, *International Journal of Research and Analytical Reviews (IJRAR)*, Volume 10, Issue 2,979-985.
- Studebaker B. M. (2023). Legitimacy crises in embedded democracies. *Contemporary Political Theory*, 22(2), 230–250. <https://doi.org/10.1057/s41296-022-00588-z>.
- Turner- Zwinkels, F. M., & van Zomeren, M. (2021). Identity Expression Through Collective Action: How Identification With a Politicized Group and Its Identity Contents Differently Motivated Identity-Expressive Collective Action in the U.S. 2016 Presidential Elections. *Personality & social psychology bulletin*, 47(3), 499–513. <https://doi.org/10.1177/0146167220933406>.

Translated References to English

- Abdollahkhani, A. (2004). *Security Theories*, Volume 1, Tehran, Abrar Contemporary Iran Publishing House. [In Persian]
- Alam, M., Heydari-Nasab, M. and Hezbawi, S. (2011). Women and Political Participation. *Women and Culture*, 3(9), 99-109. [In Persian]
- Badie, B. (2001). *Political Development*, translated by Ahmad Naqibzadeh, Tehran, Ghoumas. [In Persian]
- Fatemi-Amin, Z. (2009). "Investigation of Social and Psychological Factors Affecting Political Participation of People in Tehran", *Journal of Political Science*, Year 5, Issue 1. pp. 226-199. [In Persian]
- Ghaderzadeh, O; Sharifi, F. and Hassankhani, E. (2018). Political Participation and Its Related Factors: A Survey Study of Kurdistan University Students, *Quarterly Journal of Socio-Cultural Development Studies*, Volume 7, Issue 4: 129-93. [In Persian]
- Ghasemi, H. and Maali, F. (2014), Factors limiting women's political participation, *Journal of Political Sciences*, Year 10, Issue 1: 123-156. [In Persian]
- Ghavam, A. A. (2011). *Comparative Politics*, Tehran, Samt. [In Persian]

- Gokalp, E. (2024). The Evolution of Political Culture and Women's Participation in Turkish Society (2000-2020). *POLITICAL QUARTERLY*, 54(3), 514-489. doi: 10.22059/jpq.2021.315218.1007716 **[In Persian]**
- Inglehart, R. (1998). *Modernization and Postmodernization*, translated by Ali Mortazavian, Arghanun Quarterly, Cultural Studies and Research Center of the Ministry of Culture and Islamic Guidance, Tehran: No. 13. **[In Persian]**
- khaje sarvi, G. (1998). The Crises of Political Development. *Strategic Studies Quarterly*, 1(1), 233-244. **[In Persian]**
- Nazari, G., Bashiri Givi, H. and Jannati, S. (2013), Investigating the Effect of Political Participation on Political Development (Case Study: Youth in Khalkhal City), *Journal of Social Development Studies of Iran*, Year 6, Issue 1: 1-10. **[In Persian]**
- Nejat, J. Ebadollahi Chenzanagh, H. and Zhamtkash, H. (2014). Investigating the effect of social capital on political participation (Case study: Youth aged 15 to 29 in Bushehr province). *Strategic Studies on Sports and Youth, Volume 13*, Winter 2014, Issue 26. **[In Persian]**
- Pai, L. (1998). *Crises and Successions in Political Development*, translated by Gholamreza Khajehsarvi, Tehran, Strategic Studies Publishing. **[In Persian]**
- Panahi, M.H. and Bani Fatemeh, S. (2015). Political Culture and Women's Political Participation. *Quarterly Journal of Social Sciences*, (68), 35-78. **[In Persian]**
- Raisi, S., Tafazzoli, H., Tohidfam, M., and Taheri, A. (2020). Institutional Obstacles to Women's Political Participation in Balochistan Region. *Women in Development and Politics (Women's Research)*, 18(2), 313-334. **[In Persian]**
- Rush, M. (2000). *Society and Politics*, translated by Manouchehr Sabouri, Tehran: Samt. **[In Persian]**
- Saveh-Doroudi, M., Khalili, E. and Maleki, A. (2013). Political Crises and Political Development in Iran, "Security Research" *Quarterly Scientific and Research Journal*, Year 12, Issue 43: 35-59. **[In Persian]**
- Seyed Emami, K. and Abdullah, A.M. (2010). Factors affecting citizen participation in presidential and parliamentary elections, case study: Tehran city, *Political Science Research Journal*, Year 4, Issue 4. pp. 109-146. **[In Persian]**
- Seyidi, F. (2001). Reproducing the Question of Women's Social-Political Participation in the Discourse of the Islamic Revolution. *Political Sociology of the Islamic Revolution*, 2(2 (6th Consecutive Issue), 7-28. **[In Persian]**
- Shafi'i, Maryam, Shirkhani, Ali, and Torabi, Mohammad. (2001). Islamic Revolution, Religious Democracy and Women's Political Participation. *Political Sociology of the Islamic Revolution*, 2(3 (7 consecutive)), 101-126. **[In Persian]**
- Tajik, M.R. (2000). *Crisis Management, Tehran*, Gofman Publishing. **[In Persian]**
- Talebpour, A. (2014). The Effect of Social Exclusion on the Tendency to Drug Use with Emphasis on Religious Lifestyle. *Sociology of Lifestyle*, 9(4) 18-33. doi: 10.22034/sls.2024.19337. **[In Persian]**
- Weiner, M. and Huntington, S. (2010), *Understanding Political Development*, translated by the Institute for Strategic Studies, Tehran: Institute for Strategic Studies. **[In Persian]**